

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת תולדות

בס"ד | גיליון מס' 306

כיצד דמעות בנות ארבעים שנה הובילו לטיסה דחופה?

ויעתר יצחק לה' (כ"ה, כ"א)

נענתה חלילה - עדיין מטרתה העיקרית הושגה, כי בעת התפילה הפנמו אל ליבנו שבזאת עולם הוא הקובע והמכריע. וגם אם אדם בריא מתפלל 'דפאנו השם ונרפא' בעוד הוא אינו זקוק לרפואה, עדיין אין זו תפילה מיותרת, כי מטרתה היא להפנים שבראותנו בידיים טובות, בידי של רופא כל בשר.

פרשת השבוע נפתחת ביצחק אבינו ורבקה אימנו, המתפללים לזכות בזרע של קיימא. חז"ל מגלים לנו שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפילת הצדיקים, בורא עולם מצפה לשמוע את קולם, להאזין להמיית ליבם. הקדוש ברוך אינו מתאוה לתפילה סתמית, חפץ הוא בתפילה של צדיק - שממנה את התפילה לרגע של חיבור וקשר עם הבורא, שהופך את התפילה לרגע של 'חבוקה ודבוקה בך' - באבא שבשמיים.

ולכן, לתפילת צדיקים יש כח לפעול ישועות, כי יש בה את המרכיב הסודי הזה, שאף תפילה אינה שלימה בלעדיו. לא מדובר רק בבקשת עזרה וסיוע, מדובר בתפילה שכל כולה קשר עם הבורא, התרפקות עליו, הישענות על יכולותיו, ביטחון מלא ומוחלט רק בו. וכשיהודי מתפלל מתוך ההבנה הזו והרגש הזה, בורא עולם באמת מאזין לתפילתו ומוכיח לו כי אכן הכל בידי, וברגע אחד יכול הוא לפתור את הבעיה ולהושיעו מכל צרה.

אחים יקרים, אם נקלענו לתקופה של מבוכה ובלבול, אם אנו נושאים עינינו השמימה בצפייה לישועה, הבה נבין את משמעות התפילה לעומקה, הבה נתפלל כראוי מתוך הבנה מהי מהות התפילה. וככל שתפילתנו תעלה השמימה מתוך הביטחון בה' והאמונה בו - כך נזכה לראות שהוא יתברך ייענה לשועתנו, ישמע קול תפילתנו, ויחיש לנו את ישועתו!

רווח שנתי תוך שעה!

מדי יום ביומו, בשעת ערב, מגיף ר' אליעזר את תריסי המתכת שבחלון הראווה, מכבה את האורות, נועל את דלת חנות כלי הבית שבבעלותו ויוצא אל הרחוב המחשיך. כך גם כמעט עשה באותו יום, אלא שכאשר ניגש והחל להגיף את התריס - בקעה מפיו אנחה כבדה, שביטאה את שברון לבו, ואולי גם את הלחץ הנורא בו הוא

נתון. מזה זמן הוא מרגיש את הירידה בתנועת הלקוחות, את הרווח ההולך ומצטמק, את הקופה הרווחית שהפכה לגרעונית. העסק שלו בפני קריסה, זה ברור!

המחשבות הטורדניות לא נתנו לו מנוח, וכך, בעיצומם של הגפת התריסים וכיבוי האורות, הוא צונח על הכסא, מהורהר. מתקשר לרעייתו ומודיע שיאחר, ומתוך הבזקי מחשבות שחלפו במוחו - עולה בראשו תמונה חדה ובהירה:

היה זה לפני כארבעים שנה. הוא היה בחור צעיר שהתגורר בלונדון, ונפשו חשקה לגלות למקום תורה, ללמוד בישיבה בארץ ישראל. הוריו הסכימו, אולם דחו את טיסתו שוב ושוב ללא הסבר, עד שבערב אחד גילה כי אביו יושב ובוכה, כשפניו שקועות בספר תהלים... בשעת מעשה לא העז להפריע, אולם למחרת הסביר לו אבא כי הוא יושב והתפלל שבורא עולם יתן לו כסף לממן את שליחת בנו ללמוד תורה בארץ ישראל, שכן הפרוטה אינה מצויה בכיסו.

אולי כבר כמעט התרגלנו, ובכל זאת - התקופה הקשה העוברת עלינו עודה בעיצומה. עודנו ניצבים בתקופה בה חוסר הוודאות הוא המנצח, הבלבול והמבוכה שולטים ברמה. אם בעבר הכל היה ברור, חד ונחרץ, אדם תכנן הספק לימודי או פעילות, קבע פגישה או הזמין טיסה, סיכם מועד לחתונה או תאריך בו יגיע ליעד כלשהו, והוא היה בטוח שהכל יתנהל כמתוכנן - הרי שכיום אנו חיים בעולם בו הכל בכפוף להנחיות, רק אם לא יהיה סגר, בתנאי שיהיה אפשרי, וכן הלאה...

זה לא מצב נורמלי, זו תקופה מבולבלת ומסובכת, מורכבת ומאתגרת. איש אינו יודע מה יילד יום, והמצב הזה מותיר בפני האדם שתי ברירות: הראשונה, הלא נעימה והעצובה, היא להיכנס ללחץ, לחרדה. לתת לאובדן העשתונות וחוסר הוודאות את השליטה, לחיות בתוך ענן של מהומה ובלבול. הרבה יותר כדאי לבחור באפשרות השנייה:

לראות את מה שכל כך יפה בתקופה הזו, דווקא בכך שישו דבר לא בטוח, דבר לא ברור, לא ניתן לקבוע ולא ניתן לתכנן. זה מאפשר לפקוח את העיניים ולראות שעד היום חיינו בתוך טעות גדולה, כביכול אנו מנהלים וקובעים, מסכמים ומתכננים, בעוד האמת היא שבורא עולם הוא המחזיק את הבריאה וקובע את סדרה, הוא המנחה והמדריך אותנו בכל עת ושעה, ואין כמו להיות תלויים בידיים שלו - ורק שלו.

וברגע שאדם מכיר, מפנים ומרגיש שהוא בידיים של אבא שבשמיים, מעכשוו הוא לא מנסה לפעול לבד - אלא פונה אליו יתברך, מבקש את עזרתו, מתחנן לרחמי. ככל שאדם מרגיש שהוא שולט במצב - כך הקשר שלו עם אבא שבשמיים עלול להתרופף חלילה, הוא כבר לא מרגיש תלוי בו ומנגד - ככל שחוסר הוודאות גובר, כך מתהדק הקשר עם אבא שבשמיים, וכל מה שאנו רוצים ליישם או לבצע - אנו פונים אליו ומבקשים ממנו, מתפללים אליו.

במשמעות התפילה, מגלה המבי"ט סוד עמוק שכדאי להכיר, כי יש בו את הכח לחזק אותנו בתקופה הלא קלה הזו: אם התפילה לא נועדה אלא לבקש את צרכינו

מהבורא כדי לקבלם - כי אז, אם חלילה לא קיבלנו את מבוקשינו ותפילתנו לא נענתה, היתה זו תפילה לריק חלילה, ושמה משמעות הדבר שהתפילה היא מיותרת, חלילה. באותה מידה, אם כל תפקיד התפילה הוא לספק משהו שאין לנו - הרי שלאדם בריא לא היה טעם להתפלל על רפואה, שכן הוא בריא.

אלא שהתפילה אינה 'טלפון למשולחים' משמים, 'הזמנת מוצרים' כביכול. תפילה היא מלשון חיבור, כי בעומק התפילה יש את החיבור לבורא עולם, את הקשר אתו, את התחושה שאנחנו אחוים בידי ותבוקים בו. מטרת התפילה היא להפנים בתוככי הלב שאנו פונים לכה עליון, למי ששולט במצב, לאבינו הטוב שכל הבריאה בידי, והוא המכריע והקובע.

אמור מעתה, התפילה לא נועדה רק כדי לבקש בקשות, היא נועדה להדק את הקשר שלנו עם אבא שבשמיים, לחזק את האמונה והתלות בו. לפיכך, גם אם תפילה לא

ברכה וגילוי בצידה...

השאיפה שמלווה את כולנו, הרצון הכמוס ביותר של כל אב ואם, הוא לזכות בנחת מילדיהם, לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים, שיאירו את העולם בתורה ובמעשים טובים. ואכן, מעשה שהיה ביהודי שעשה טובה גדולה להרה"ק בעל 'ערוגות הבושם' ז"ע, וכשהרבי שאלו במה יוכל לברכו - ניצל הלה את ההזדמנות ובקש: 'מבקש אני לזכות בנחת, בילדים טובים!'

נענה הרבי לעומתו: 'זו בקשה גדולה, ומצדי אברך מקירות לבי, אולם דע לך: ילדים טובים - זה תלוי בתפילות. רק בתפילות. ככל שההורים מבקשים ומתחננים לזכות בילדים טובים - כך הם זוכים. התפלל לאבא שבשמיים על ילדיך, בידך הדבר!'

מפעים! מסתבר, שהשאיפה אליה אנו הכי נכספים - תלויה בנו. לבקש ולחנן בכל עת, בשעת התפילה ובין התפילות, בעיתות רצון ובהדלקת הנרות, לא להפסיק לנקוש בשערי שמים ולבקש בעקשנות של ממש לזכות בנחת, בילדים טובים. כך נזכה באמת לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, שירו אותנו מלא חופניים נחת!

הוא גם זוכר מה קרה אחר כך: ביום למחרת, בשבוע מתפילת שחרית, החליט אבא לקנות כרטיס גירוד בדוכן פיס מקומי. הוא לא עשה זאת לעתים קרובות, הפעם כן. והפעם - נחשתם נכון - הכרטיס זיכה אותו באלף ליש"ט. כעבור יומיים כבר היה הבחור בדרך לארץ ישראל, כשמזוודות עמוסות שוכנות בבטן המטוס וכיסוי מרשרשים...

ועכשיו, 40 שנה אחרי, הוא נזכר בסיפור הזה, ולבו אומר לו מה נכון לעשות עכשיו. אנוח לבדן לא יועילו, הוא צריך להתפלל מעומק הלב, לבקש ולהתחנן לאבא שבשמים. הוא התחיל בעזרת ספר תהלים הנמצא בחנותו בדרך קבע, והמשיך במילים בוקעות מעומק לבו פנימה. כך במשך שעה ארוכה, כשהחנות מוגפת וחשוכה למחצה, והשעה הולכת ומתאחרת...

לפתע נשמעה דפיקה חזקה על הדלת, ופנים מאירות הציצו בעדה. 'סגור!' - הכריז ר' אליעזר וכמעט דחף החוצה את המתפרץ פנימה, אלא שזה התעקש 'אבל זה נורא דחוף, נורא דחוף...'

'סגור וזהו!' - אמר ר' אליעזר שוב, תוהה על חוצפתו של הזר שהעז לקטוע את תפילתו הנרגשת. אבל הלה, כאינו מבין. עטה על פניו חיוך נעים סבר, פנה אליו ואמר: 'תקטיב, אני צריך עזרה דחופה, העניין לא פשוט. אולי גם תרוויח מזה, ואולי אף תרוויח טוב. תקטיב לי רגע!'

ר' אליעזר נעת, והלה דיבר בקצרה: 'תקטיב, אני המנהל של אולם פלוני החדש, שעתיד לפתוח את שעריו בעוד כחודש. תכננתי להיפגש במהלך השבועיים הקרובים עם ספקים סטונאיים כדי לרכוש צלחות, כוסות, סכו"ם וכלי הגשה, אולם לפני שעה קלה נודע לי שעללי לטוס בדחיפות לחו"ל. אם יש לך דוגמאות מתאימות לאולם - אני סוגר הכל אצלך, כאן ועכשיו!'

ר' אליעזר חשב שהוא בתוך חלום. המום ומבולבל, עמד והציע ממעט הדוגמאות שהיו בחנות, צלחות במגוון גדלים, כוסות במבחר סגנונות, סכו"ם מסוגים שונים. האיש - עמו עשה בינתיים היכרות, היה נחוש לסגור את העיסקה במהירות, הוא חייב להזמין את הסחורה ולטוס לחו"ל. חיש מהר בחר את הכלים בהם הוא חפץ, הזמין 700 סטים (!!!) - כן - שבע מאות סטים! השאיר שיקים, שם וטלפון, ונעלם...

כל הביקור לא ארך אלא כשעה וחצי, במהלכו סגר ר' אליעזר את עיסקת חיו. מחזור כספי שהוא לא מעביר בשנה - עבר תחת ידיו בשעה. והרווח - אוהו... - מיותר לדבר... בשעה מאוד מאוחרת, הוא מגיף את תריסי החנות ויוצא. הלוקח כבר סיכם אתו על פגישה נוספת בשבוע ארצה, לרכישת מוצרים נוספים, ונעלם מהאופק, ממחר לטיסתו הפתאומית. ור' אליעזר, בצדעו ריקוד מהירים, עושה את דרכו הביתה - תוך שהוא לא מבין מה עובר עליו...

רגע, מה קרה כאן בעצם? למה התעכב בחנות? למה האיש לא מצא כל חנות אחרת פתוחה? - ופתאום הכל מתחבר, מתחוויר, מדהים אותו: כן, הוא התעכב בחנות כדי להתפלל, בדיוק על זה. כנראה תפילתו היתה ארוכה, עמוקה, נרגשת, נמשכה שעה ארוכה - עד שאותו מנהל אולם ממחר לא מצא חנות פתוחה חוץ משלו, וגם נאבק על הזכות לעשות הזמנת ענק. וכל השאר - הלא הוא חרוט על השיקים שבכיסו, רווח העתק שבסייעתא דשמיא מציל את חנותו ואת עתידו הכלכלי!

סיפור מופלא זה, המופיע בספר 'האמנות' ואספרה, מעיד וקורא: אחים יקרים, מי שאין לו אבא לדבר אתו - ראוי לו שיילחץ. מי שאין לו כתובת לפנות אליה - יש מקום לחרדתו. אבל אנחנו? הלא אנו יהודים, יש לנו אבא טוב שבשמים, כתובת חירום לפנות אליה בכל רגע. צריך רק לשאת עיניים, להתפלל מעומק הלב, וגם להפגין דוגמא חינוכית בפני ילדינו. שאנו יודעים מה לעשות ברגעי קושי: לדבר עם אבא שבשמים, לשפוך בפניו את הלב, לבקש את עזרתו.

וככל שהתפילה בוקעת מעומק הלב, תוך הישענות על אבא שבשמים וביטחון רק בו ובכוחו - כך יהיו לרצון אמרי פינו והגיון ליבנו, ובורא עולם ימלא את משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים!

שאיפה אישית שחילצה מאוקראינה...

היה זה בחודש אדר ב' תשע"ט, עת יהודי בשם ר' חיים ר. החליט לטוס ולהשתטח על קברי צדיקים באוקראינה. לאחר טיסה קצרה נחת בקייב, משם המשיך לבית חב"ד בעירייה סמוכה, שם תכנן ללון את לילת הלילה - כשלמחרת ימשיך במסעו. עוד באותו ערב, הבחין במשפחה מארץ ישראל שניכר עליה כי היא שוהה כאן מזה זמן רב, ומה שעוד יותר מתמיה הוא - שנמצא עימם בנם, נער כבן 15 שאמור להימצא בישיבה, ונראה כי גם הוא כבר כאן פרק זמן ארוך...

הוא החל בשיחה עם הבחור, ועד מהרה נפתח סגור לבו, ובדמעות שליש ביכה את מצבו. הוא סיפר כי הוא חפץ ומשתוקק לחזור לארץ וללמוד בישיבה כבעבר, אלא שתלאות החיים 'הבריחו' את בני משפחתו לאוקראינה, בשל קשיים משפטיים העומדים ותלויים נגד אביו. הוא חשב שהם יהיו באוקראינה תקופה קצרה בלבד, אך זו הולכת ומתארכת...

בשלב מסוים בשיחה, נשבר הנער והחל לבכות: 'אני רוצה לחזור ללמוד בישיבה, רוצה בכל לבי. גם הוריי מבינים שעליהם להתעכב כאן עוד זמן ממושך, וניאותו

'לשחרר' אותי ולהשיב אותי לישיבה בה למדת. אלא שאין להם כל דרך לרכוש עבורי כרטיס טיסה, ואין מי שישגיח עליי בדרך. לפיכך אני תקוע כאן, בודד וגלמוד, מחפש דרך להיחלץ ולשוב לעסוק בתורה בישיבה, ללא הצלחה! - סיכם הבחור ופרץ בבכי מד...

לבו של ר' חיים נשבר. כמה קשה לראות בחור שכל חפצו לעסוק בתורה, והוא לא יכול, לא מסוגל. הוא החליט להקל מעליו קצת, ולפיכך, למחרת בשעת בוקר, הזמין את הנער ואמו להצטרף למסעו לקברי הצדיקים, כדי להעסיק אותם ליום אחד לפחות. אולם האם סירבה בנימוס, בהסבירה כי כל העת נאלצים הם לברוח ממקום למקום, וכבר היום הם מתעתדים לארוז את מזוודותיהם, ולנסוע לעיירה מרוחקת - שם יהיה תקופת מוה, ואז ישו בו הנה, כדרכם לנדוד בין מקומות שונים...

ר' חיים לא הצליח להכיל את עומק הכאב שנשב מקולה של האם השבורה, שתארה את העובר עליה, על בעלה, ועל בנם האהוב. 'כל מה שהוא רצה זה לחזור לישיבה, עד כדי כך שהבטיח שהוא כבר לא עובר איתנו למקום אחד במסע נדודינו, מכאן הוא ממשיך רק למקום אחד - רק לישיבה! אבל אני יודעת שאין לו ברירה...' נאנחה האם...

לבו של ר' חיים נכמר, ועל אתר הגיב: 'אם בנך כל כך חפץ לעסוק בתורה, וכל מה שצריך זה את הכסף ומישהו שישגיח עליו בדרך - הנני. אני כאן. אמנן עבורו את הטיסה, אקנה לו ביגוד, אפילו אצייד אותו בדמי כיס, והוא יתלווה אליי בטיסה בחזרתי ארצה. הנני מבטיחך נאמנה כי אקח אותו עד לשערי הישיבה בה יוכל ללמוד תורה, כרצונו וכשאיפתו!'

לבה של האם נותר בהתרגשות, היא התקשתה להאמין. 'באמת?!?!?!' - שאלה בתמייה מהולה בתקווה גדולה, 'אתה לוקח אחריות? תדאג לו לטיסה ולכל מחסורו, ותביא אותו עד לישיבה כדי שיוכל ללמוד תורה?' - שאלה שוב בחוסר אמון. ור' חיים הנהן בראשו, אישר את הפרטים. הוא אינו מסוגל להתעלם מהמצוקה שלגד עיניו!

לנוכח זאת נעתרה האם, ובישרה לבנה את הבשורה המרגשת, כי האורח הזר נטל עליו את האחריות, הוא ימנן את כל העניין וידאג לכל צרכיו. לפיכך, לא היתה עוד מניעה כי הבחור יצטרף למסעו של ר' חיים לקברי הצדיקים, וכשיצאו לדרך ושוחחו - גילה הבחור כיצד הנס קרה:

'אתמול', סיפר הבחור, 'נסענו במשך כל היום לקברי צדיקים בסביבה. התחנה האחרונה שלנו היתה בבארדיטשוב, ושם התבשרה אמי על כך ששוב נאלצים אנו לנדוד מהמקום בו אנו שוהים, לתחנה אחרת. כששמעתי זאת החלטתי שזה כבר בלתי אפשרי, אינני מעוניין בנדודים נוספים, רצוני להגיע לישיבה וללמוד תורה!

אמא היתה שותפה לרצונו, אבל הסבירה לי שוב, בפעם האלף, שלנוכח המצב זה פשוט בלתי אפשרי, ואז, בהחלטה של רגע, החלטתי לבקש על כך בצינונו של סניגורן של ישראל, הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, שם התפרצתי בבכי תוך השתטחות על הציון. בכיתי מכל הלב וביקשתי מאבא שבשמים שיחוס עליי, אינני מסוגל עוד לעמוד במסע הנדודים הזה, רצוני שיפתח לי פתח לעסוק בתורתו, שיעשה לי נס וישיב אותי לישיבת ולגמרא ממוש חיי!

שעה ארוכה, בכיתי כמו תינוק, מנותק מכל הסביבה. פשוט ביקשתי בכל הכח, התחננתי שוב ושוב. בכיתי עד שהרגשתי שבורא עולם שמע את תפילתי והנס קרוב. רק אז הסכמתי לעזוב, כשאמרתי לאמי שאין לי ספק שאני בדרך הנכונה, אני מרגיש שהתפילה שלי פתחה לי את הפתח, פרצה לי את השער, רק עדיין אינני יודע איך זה יקרה...

ואז הפצעת בשערי המקום בו שהינו. בורא עולם שומע קול בכיות הביא אותך לשם ברגע הנכון, ולא רק שהגעת - אלא עיניך זיהו את המצוקה, ורחמיך נכמרו עליי. אז כנראה שלא טעיתי בתחושתי שבורא עולם שמע את קול תפילתי!'

ר' חיים התרגש, דמעות זלגו מעיניו. לפתע הבין שהוא לא רק נענה לבקשת האם, בורא עולם שלח אותו להחיש ישועה נכספת לבחור שהתפלל, חפץ להתעלות בתורה ונראה כי הכל סוגר עליו. לבקשת הבחור, נענה ואמר כי גם עכשיו יעברו דרך בארדיטשוב, שם יעלו שוב לצינונו של הצדיק, כשהפעם השתפך הבחור בדמעות התרגשות וגילה, בהודאה עמוקה...

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'כולנו יודעי שמך' בעדות אישית מפי ר' חיים, פותח לנו צוהר להבנה עד היכן מגיע כוחה של תפילה. הנה כי כן, בחור שהיה 'נעול' באוקראינה תקופה ארוכה, ללא אופק של אור בקצה המנהרה, חסר סיכוי להיחלץ מהמצוקה - ובשופכו שיח, מכל הלב ומעומק הלב, בדמעות שליש ובתחנון עיקש, בורא עולם שלח לו את האיש הנכון למקום הנכון ברגע הנכון, לחלצו ולהושיעו, ללוותו ולתומכו, להביאו עד לשערי הישיבה...

ולא פחות מכך, הסיפור הזה מאיר את כח התפילה מול קשיים רוחניים, גם כשיש חשק ללמוד ולא מצליחים, או גם כשמצליחים ואין חשק, או גם כשאין חשק ולא מצליחים... כח התפילה הוא עצום, להחיש ישועה לכל יהודי באשר הוא. אחים יקרים, הבה נשפוך שיח לפני ה' מכל הלב, ונזכה שהוא יקבל ברחמים וברצון את תפילתנו!